

UKRAINA

UKRAINE

20. sajandi kriisides in 20th century crises

Ukraina riikluse areng

The Development of Ukraine's statehood

Ukraina riikluse alguseks peetakse Kiievi-Russi riigi asutamist 9. sajandi lõpul. 12. sajandil lagunes riik omavahel vaenutsevateks vürstiriikideks, mis 13. sajandil langesid mongoli khaanide Kuldhordi võimu alla. 14. ja 15. sajandi vahetusel läks suur osa tänase Ukraina aladest Leedu suurvürstiriigi koosseisu. 1569. aastal sõlmitud Poola-Leedu uniooni järel oli Ukraina osa Poola-Leedu Rzeczpospolitast. Musta ja Aasovi mere rannikul ning Krimmis oli Krimmi khaaniriik, Osmani impeeriumi vasall. 17. sajandi II poolel läksid Vasakkalda Ukraina ja kasakate maad, st ala Dnepri jõest ida pool, Venemaa kontrolli alla. 1772., 1793. ja 1795. aasta Poola jagamistega jaotati ülejäänud Ukraina alad Venemaa ja Austria vahel. Ka Krimmi khaaniriik langes alates 18. sajandi viimasest kolmandikust Vene võimu alla.

The founding of Kievan Rus at the end of the 9th century is considered to be the beginning of Ukrainian statehood. In the 12th century, the state collapsed into hostile principalities, which fell to the Golden Horde of the Mongol Khans in the 13th century. At the turn of the 14th and 15th centuries, much of the territory of modern Ukraine became part of the Grand Duchy of Lithuania. After the Polish-Lithuanian union in 1569, Ukraine was part of the Polish-Lithuanian Rzeczpospolita. The shores of the Black Sea and the Azov Sea, as well as Crimea, belonged to the Crimean Khanate, a vassal of the Ottoman Empire. In the second half of the 17th century, Left-bank Ukraine and the lands of the Cossacks, i.e. the area east of the Dnieper River, came under Russian control. The partitions of Poland in 1772, 1793 and 1795 divided the remaining territories of Ukraine between Russia and Austria. The Crimean Khanate also fell under Russian rule in the final third of the 18th century.

Pärast bolševike võimuhaaramist Venemaal võitlesid Ukrainas aastatel 1917–1918 eri poliitilised jõud. Nõukogude Venemaa ja Keskriikide Brest-Litovski rahupeping tunnustas 1918. aasta jaanuaris välja kuulutatud Ukraina rahvavabariigi iseseisvust. Pärast Saksamaa novembrirevolutsiooni ja I maailmasõja lõppu ning Keskriikide vägede väljaviimist sõdisid Ukrainas Punaarmee vastu mitu ukrainlaste armeed, kuid 1920. aastaks jäi peale Nõukogude Punaarmee. 1918. aasta novembris varem Austria-Ungarile kuulunud Ida-Galiitsias ja Bukoviinas välja kuulutatud Lääne-Ukraina rahvavabariik langes peagi Poola ja Rumeenia võimu alla. 1922. aastal oli Ukraina NSV formaalselt üks neljast Nõukogude Liidu asutajaliikmest.

After the Bolsheviks seized power in Russia, various political forces fought in Ukraine between 1917 and 1918. The Treaty of Brest-Litovsk between Soviet Russia and the Central Powers recognised the independence of the Ukrainian People's Republic, proclaimed in January 1918. After the November Revolution in Germany and the end of World War I, and the withdrawal of the Central Powers' forces, several Ukrainian armies fought in Ukraine against the Red Army. By 1920, the Soviet Red Army had prevailed.

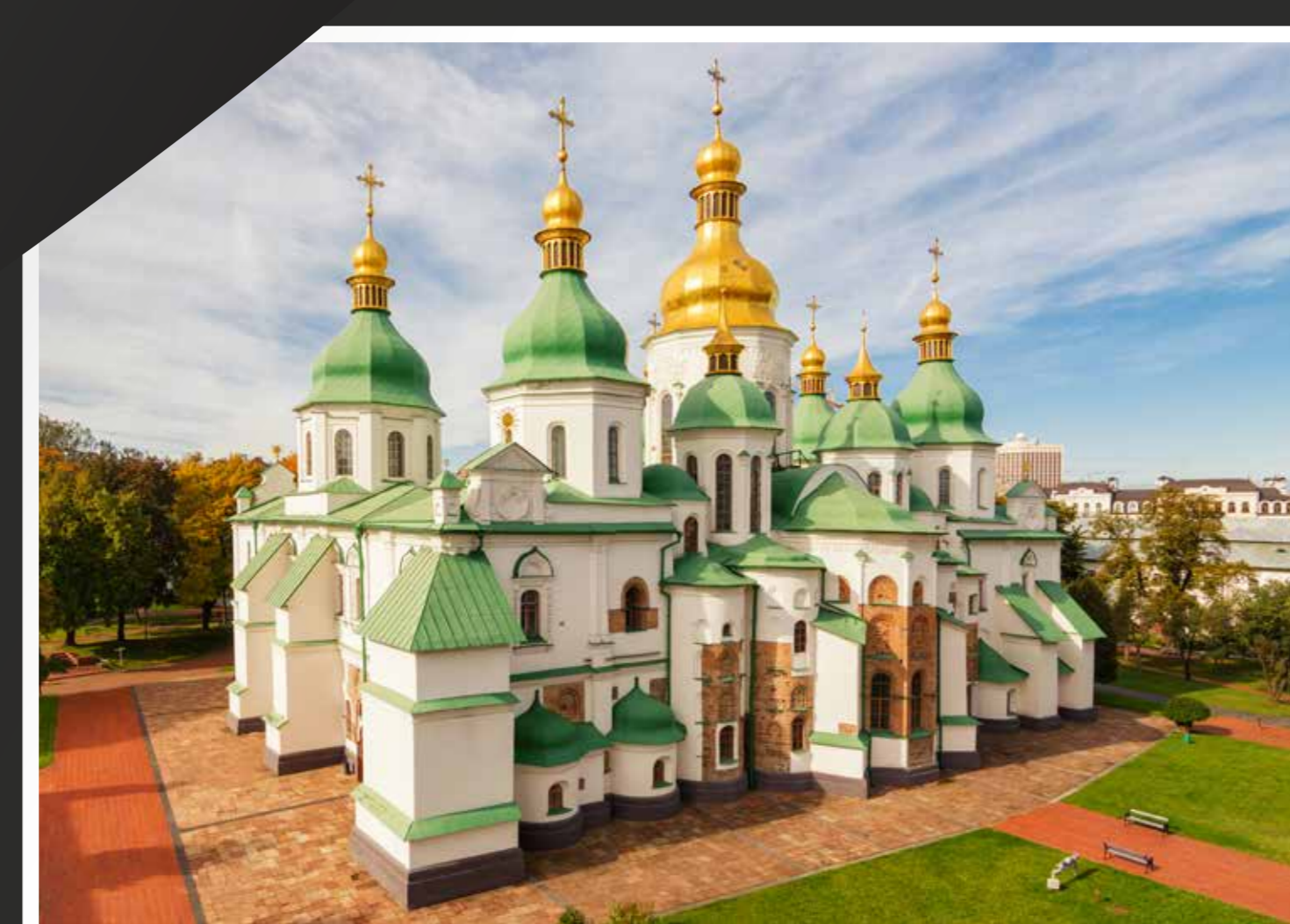
1939. aastal sõlmitud NSV Liidu ja Saksamaa mittekallaletungilepingu salajase lisaprotokolliga arvati Poolale ja Rumeeniale kuulunud ukraina rahvastikuga alad NSV Liidu mõjusfääri, mille viimane 1939–1940 ka annekteeris ja Ukraina NSVga liitis. 1945. aastal sai Ukraina NSVst ÜRO asutajaliige. Sellegipoolest ei olnud Ukraina kuni 1991. aastani iseseisev riik.

The lands of West Ukrainian People's Republic, proclaimed in November 1918 in Eastern Galicia and Bukovina, which had previously belonged to Austria-Hungary, came under Polish, Romanian and Czechoslovakian rule. In 1922, the Ukrainian SSR was formally one of the four founding members of the Soviet Union. The secret Additional Protocol to the Non-Aggression Pact between the USSR and Germany, signed in 1939, designated the Ukrainian-populated areas that belonged to Poland and Romania as part of the sphere of influence of the USSR, which the latter annexed and added to the Ukrainian SSR in 1939–1940. In 1945, the Ukrainian SSR became a founding member of the United Nations. However, Ukraine was not an independent state until 1991.

Polovetside rituaalsed kiviskulptuurid 9.–13. saj Ida-Ukrainas Izjumis Kremenetsi mäel.

Ritualistic Polovets stone sculptures from the 9th to 13th centuries in Izyum, Kremenets Mountains in Eastern Ukraine.

Vladimir Suure valitsemise ajal võeti Kiievi-Russis 988. aastal vastu ristiusk. Tänapäev on säilinud 11. sajandil ehitatud Kiievi Püha Sofia peakirik.

During the rule of Vladimir the Great, the Kievan Rus' state was Christianized in 988. The Saint Sophia Cathedral in Kyiv, built in the 11th century, has survived until today.

Ukraina väike riigivapp kolmhambaks (*tryzub*) nimetatud kujundiga. Kolmhambas juba Kiievi-Russi riiki valitsenud Rjurikute dünastia. 1918. aastal välja kuulutatud Ukraina Rahvavabariik kehtestas selle Ukraina vapina.

Ukraine's small coat of arms with a trident (*tryzub*) symbol. The trident is an antique symbol that was used by the Rurik dynasty, the rulers of the Kievan Rus' state. The Ukrainian People's Republic established this as the official coat of arms of Ukraine in 1918.

Ukraina rahvusvärvid arvatakse pärinevat 12. saj osaliselt tänapäeva Ukraina territooriumil eksisteerinud Galiitsia-Volõõnia vürstiriigi lipuvärvidest. 19. saj said neist rahvusvärvid ja 20. saj Ukraina riigi sümboolika värvid. Üks selgitus värvidele on, et need kujutavad helesinise taeva ja kollaste viljaväljadega Ukraina maastikku.

Ukraine's national colours are thought to originate from the colours of the Kingdom of Galicia-Volhynia that existed in Ukraine's territory in the 12th century. In the 19th century, they became the national colours of Ukraine, and in the 20th century, the symbolic colours of the Ukrainian state. The colours are said to symbolise the Ukrainian landscape with its light blue skies and yellow wheat fields.

Naine Ukraina külatänaval. Pildistatud 1905–1915.

A woman on a Ukrainian village street, pictured 1905–1915.

Vaata veel
See more

